

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Vaartweg, Wilhelminaoord

projectnummer: P001078

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woningbouw Vaartweg

Datum: 18-07-2022

Inleiding

KADER

De initiatiefnemer heeft plannen om zes woningen ten noorden van de Vaartweg in Wilhelminaoord te bouwen. Hiervoor wordt een ruimtelijke procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een beknopte natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is ook om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is¹.

Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 31 mei 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: helder, droog, circa 20°C en een zwakke wind.

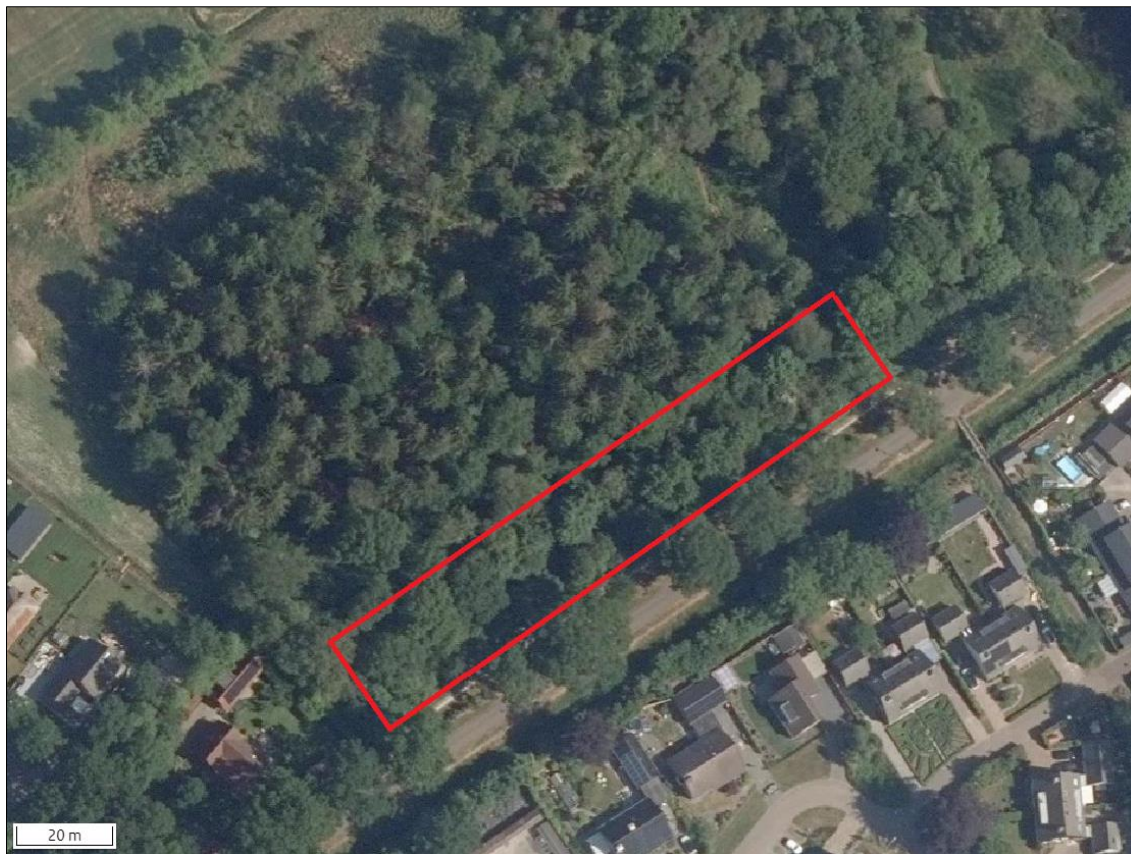
PLANGEBIED EN PLANNEN

Het plangebied ligt aan de Vaartweg in Wilhelminaoord. Het plangebied betreft een stook aan de zuidzijde van een bos. Het plangebied grenst in oosten aan een park, in het zuiden aan de Vaartweg, in het westen aan woonerven en in het noorden aan het bosgebied. Langs de zuidzijde van het plangebied loopt een wandelpad en een bomenrij. Permanent oppervlaktewater en bebouwing is niet aanwezig.

De plannen bestaan uit de bouw van zes woningen. De totale oppervlakte van de percelen inclusief bouwvlak is 3.125 m². Voor de plannen wordt een gedeelte van het bos gekapt, grond vergraven en vegetatie verwijderd. Het wandelpad en de bomenrij ten zuiden van het plangebied blijven behouden.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Plangebied (rood omlijnd). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Foto's 1 -6. Impressie van het plangebied op 31 mei 2022.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de waarnemingen van de laatste vijf jaar in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) ² op 20 juni 2022 blijkt dat binnen een straal van één kilometer rond het plangebied een aantal beschermde planten- en diersoorten is waargenomen. Het betreft vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, reptielen en een vaatplant (groot spiegelklokje).

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek enkele algemene gras- en plantensoorten, zoals Engels raaigras, gestreepte witbol, brede en smalle weegbree en paardenbloem. De aangetroffen soorten duiden op matig voedselrijke tot zeer voedselrijke omstandigheden. Opgaande beplanting bestaat uit meidoorn, sleedoorn, zomereik, vogelkers, gewone vlier en hulst. Beschermde plantensoorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Het uit de omgeving bekende groot spiegelklokje (NDFF) komt voor op zonnige, open plaatsen op kalkrijke grond. Door de aanwezigheid van opgaande beplanting is geen sprake van geschikte groeiplaatsen op zonnige open plaatsen op de locatie voor de nieuwe woningen. Hierdoor kan de aanwezigheid van groot spiegelklokje in het plangebied worden uitgesloten. Verder zijn vanwege de voedselrijkdom en het ontbreken van waarnemingen (NDFF) ook geen andere beschermde plantensoorten in het plangebied te verwachten.

Uit de omgeving van het plangebied is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend, zoals buizerd, sperwer, gierzwaluw en huismus. In het plangebied staat geen bebouwing waar de gebouwbewonende soorten gierzwaluw of huismus in kunnen broeden. In de bomen zijn tijdens het veldbezoek geen nesten aangetroffen die van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd of sperwer, kunnen zijn. Buizerd en sperwer zullen hooguit incidenteel in het plangebied foerageren.

In de bomen en struiken kunnen algemene soorten als merel, winterkoning of houtduif broeden. De nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen geen scheuren, holtes of loszittende schors waargenomen waarin vleermuizen een verblijfplaats kunnen hebben. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de bomen kan daarom worden uitgesloten. Door het ontbreken van

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

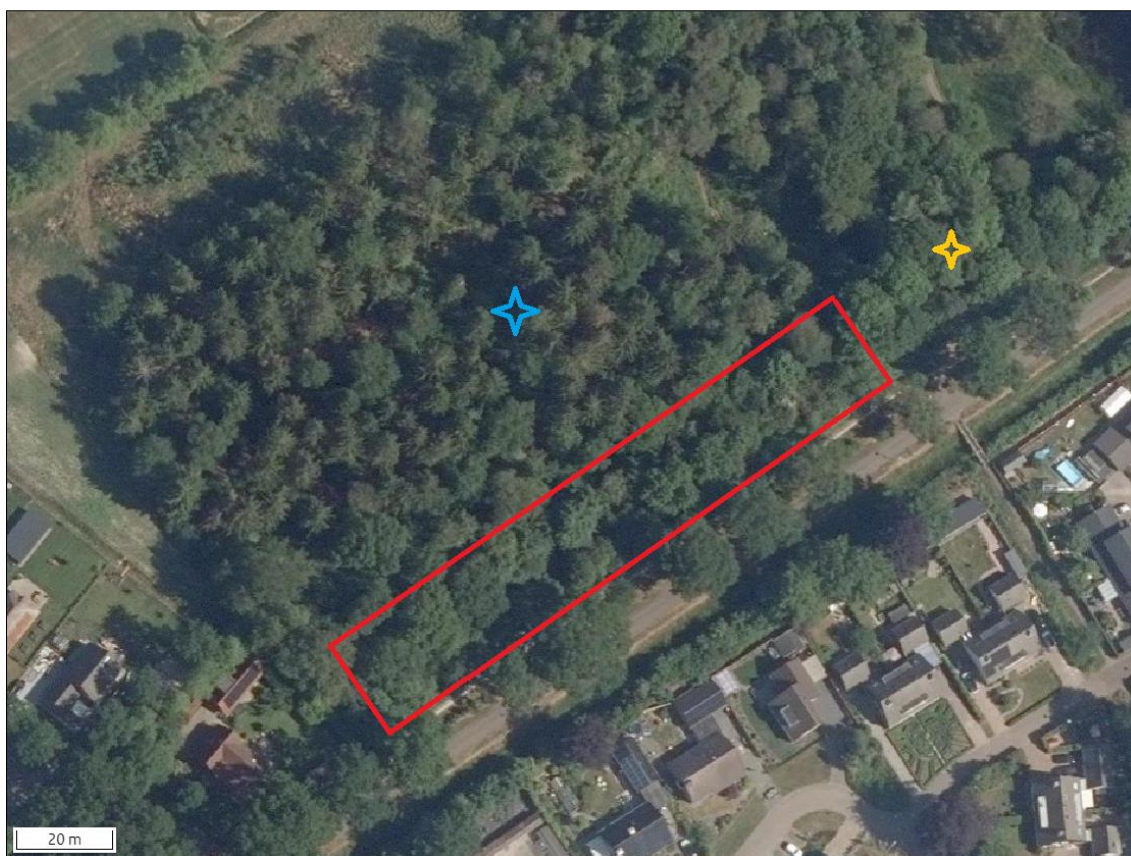
bebouwing kan de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen ook worden uitgesloten. Het plangebied kan wel een onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen die in beboste gebieden foerageren, zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis. De bomen langs de Vaartweg vormen een onderdeel van een doorgaande structuur van opgaande beplanting en kunnen zo fungeren als vliegroute voor vleermuizen.

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende bosmuis en egel (NDFF). Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de niet-vrijgestelde boommarter, das, eekhoorn en steenmarter (NDFF) bekend. In de bomen zijn tijdens het veldbezoek geen geschikte holtes voor boommarter aangetroffen. Verder zijn de stammen van de bomen grotendeels te smal om geschikte ruimtes voor boommarter te hebben. In het plangebied zijn geen dassenburchten waargenomen. In het bos ten noorden van het plangebied zijn wel sporen van das, zoals een egelhuid als prooirest, waargenomen (figuur 2). Door het ontbreken van bemest grasland of kale grond binnen het plangebied, vormt deze hooguit marginaal geschikt foerageergebied voor das.

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van eekhoorn in de bomen binnen het plangebied waargenomen. Wel is in het park ten oosten van het plangebied een eekhoornnest in een boom waargenomen (figuur 2). Daarom zal het plangebied een klein onderdeel van het leef- en foerageergebied van eekhoorn vormen. In het plangebied zijn geen houtstapels, steenstapels of takkenrillen die geschikt zijn voor steenmarter om een nest in te hebben waargenomen. Het plangebied is wel geschikt als foerageergebied van steenmarter.

De aanwezigheid van andere niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten in het plangebied kan gezien de terreingesteldheid en/of het ontbreken van waargenomen uit de omgeving worden uitgesloten.

Figuur 2. Locatie van het eekhoornnest (geel) en locatie van de prooirest van das (blauw).

Het plangebied vormt door het ontbreken van oppervlaktewater in de directe omgeving hooguit geschikt landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker. Voor deze soorten geldt in de provincie Drenthe een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor niet-vrijgestelde soorten die in de omgeving voorkomen, zoals poelkikker, boomkikker, geelbuikvuurpad, kamsalamander, vinpootsalamander en alpenwatersalamander (NDFF) ontbreekt geschikt voortplantingsbiotoop. De vijver ten oosten van het plangebied is wel geschikt als voortplantingswater voor de soorten poelkikker en kamsalamander. Tijdens het veldbezoek is poelkikker ook in de vijver gehoord. Daarom is het plangebied geschikt als landbiotoop voor deze twee soorten.

In de omgeving zijn de beschermde reptielensoorten adder, gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, muurhagedis, ringslang en zandhagedis waargenomen (NDFF). Hazelworm en ringslang zijn incidenteel langs de struweelrand aan de zuidzijde van het plangebied te verwachten. Het gaat hier voornamelijk om een voortbewegingsroute. Deze soorten kunnen mogelijk ook verblijfplaatsen in enkele holtes langs de rand van het plangebied hebben. Geschikt biotoop voor de overige soorten,

zoals duin- en heidevegetatie en kale grond met geschikte opwarmlocaties, is niet in het plangebied aanwezig.

Beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en ongewervelden zijn vanwege het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving van het plangebied (NDFF) en het ontbreken van geschikt biotoop niet in het plangebied te verwachten.

TOETSING

Negatieve effecten op vleermuisverblijfplaatsen en jaarrond beschermde nesten van vogels kunnen worden uitgesloten.

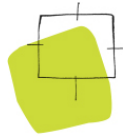
Het plangebied is geschikt als leefgebied voor hazelworm en ringslang en als landbiotoop voor kamsalamander en poelkikker. In overleg met de provincie kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb kan worden aangevraagd zonder eerst nader onderzoek te doen.

Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die regelmatig in bebost gebied foerageren. Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied naar verwachting minder geschikt als foerageergebied voor buizerd of sperwer, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Verder is het plangebied geschikt als foerageergebied voor das en steenmarter. Door de plannen gaat echter geen belangrijk foerageergebied van verloren, want het plangebied vormt hooguit een zeer klein en marginaal onderdeel van het foerageergebied van buizerd, sperwer, steenmarter, das en vleermuizen. In de directe omgeving is in ruime mate alternatief en hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Een negatief effect op vogels met jaarrond beschermde nesten, grondgebonden zoogdiersoorten of vleermuizen door verlies van foerageergebied is niet aan de orde.

Doordat de bomenrij langs de Vaartweg behouden blijft, zal de doorgaande structuur van opgaande beplanting niet onderbroken worden. Daarom is een negatief effect op een essentiële vliegroute van vleermuizen niet aan de orde.

Als gevolg van de kap van de opgaande beplanting in het plangebied gaat hooguit een klein gedeelte van het leef- en foerageergebied van eekhoorn verloren. In het bos ten noorden van het plangebied is in ruime mate en hoogwaardiger alternatief foerageergebied aanwezig.

Negatieve effecten op een eventuele vliegroute van vleermuizen en op het eekhoornnest ten oosten van het park door lichtuitstraling moeten worden voorkomen door tijdens de bouw- en gebruiksfase directe lichtuitstraling op de bomenrij langs de Vaartweg en het eekhoornnest te vermijden. Door buiten de kwetsbare periode van eekhoorn te werken, namelijk buiten de periode december tot en met februari en mei – juni, worden geen negatieve effecten op eekhoorn verwacht.

Voor de overige vogelsoorten, zonder jaarrond beschermd nest, geldt dat, indien werkzaamheden aan vegetatie tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Om vernietiging van in gebruik zijnde nestplaatsen te voorkomen, dient bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden daarom voldoende rekening te worden gehouden met het broedseizoen of dient voorafgaand aan de werkzaamheden te worden vastgesteld dat geen bezette nesten aanwezig zijn. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Drenthe. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Drenthe uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe en de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening Drenthe.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt niet binnen en grenst niet aan een door de Wnb beschermd Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt circa 1,5 kilometer ten oosten van het plangebied,

namelijk het Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Circa 360 meter ten noorden van het plangebied liggen enkele gebieden die zijn aangewezen als NNN-gebied.

TOETSING

Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld. Hierdoor zijn in potentie alleen effecten door externe werking mogelijk. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht.

Er kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden tijdens de gebruiksfase. Daarom moet een AERIUS-berekening worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de gebruiksfase sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Gezien de afstand tot NNN en de aard van het plan kunnen effecten op het NNN worden uitgesloten.

Beschermde houtopstanden

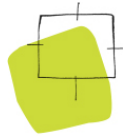
De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

Het plangebied ligt binnen de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming houtopstanden' van de provincie Drenthe. Daarom is het niet nodig om een kapmelding bij de provincie Drenthe te doen.

Conclusie

Voor dit plan is op 31 mei 2022 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Het veldbezoek en de verspreidingsgegevens geven een nog onvoldoende beeld op de natuurwaarden in het gebied om de toetsing aan de Wnb op te baseren. Uit deze toetsing komt naar voren dat het plangebied geschikt is als leefgebied voor hazelworm en ringslang en als landbiotoop voor kamsalamander en poelkikker. In overleg met de provincie kan worden bepaald of een ontheffing van de Wnb kan worden aangevraagd zonder eerst nader onderzoek te doen.

Negatieve effecten op een eventuele vliegroute van vleermuizen en het nest van eekhoorn door lichtuitstraling moeten voorkomen worden door tijdens de bouw- en gebruiksfase directe lichtuitstraling op de bomenrij langs de Vaartweg en het nest van eekhoorn te vermijden. Daarnaast moet buiten de kwetsbare periode van eekhoorn worden gewerkt, namelijk buiten de periode december tot en met februari en mei - juni.

Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli.

Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in het plangebied gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van provinciaal ruimtelijk natuurbeleid niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening. Het plan leidt tot slot niet tot negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde houtopstanden.